

Miljø- og
Ligestillingsministeriet
Kystdirektoratet

Fællesaftalestrækningen Lodbjerg - Nymindegab

Bilag til fællesaftale
mellem staten og kystkommunerne
om kystbeskyttelsen for perioden 2026-29

December 2025

Indhold

1. Indledning	3
2. Sammenfatning	3
3. Beskrivelse af Fællesaftalen	4
4. Kysten og de kysttekniske udfordringer.....	6
5. Indsatsen i perioden 2026-29.....	8
5.1 Den økonomiske ramme og udgiftsfordelingen mellem staten og kommunerne	8
5.2 Fordelingen af udgifterne på aktiviteter	8
5.3 Målsætning for kystudviklingen.....	9
5.4 Enhedspriser og fodringsmængder.....	10

1. Indledning

Den nuværende Fællesaftale om kystbeskyttelsen på den jyske vestkyst mellem Lodbjerg og Nymindegab gælder for 2020-2025, idet den oprindelige periode 2020-24 blev forlænget med et år. Der er derfor indgået en ny Fællesaftale for perioden 2026-29.

I det foreliggende bilag til aftalen beskrives, hvordan kystbeskyttelsen planlægges udført inden for den aftalte beløbsramme, samt hvilken udvikling kysten må forventes at gennemgå i løbet af den nye aftaleperiode.

2. Sammenfatning

På grundlag af Kystdirektoratets oplæg er statens bidrag til Fællesaftalen 2026-29 lagt fast på 291,5 mio. kr./år i prisniveau 2026. På grundlag af efterfølgende forhandlinger er kommunernes medfinansieringsgrad aftalt til 10 % af den samlede økonomiske ramme for aftalen. Det betyder et kommunalt bidrag på 32,4 mio. kr./år. Den samlede udgiftsfordeling fremgår af tabel 2.1.

Fællesaftale 2026-29	Mio. kr./år
Staten	291,5
Thisted, Lemvig, Holstebro og Ringkøbing-Skjern kommuner	32,4
Årlig udgift	323,9

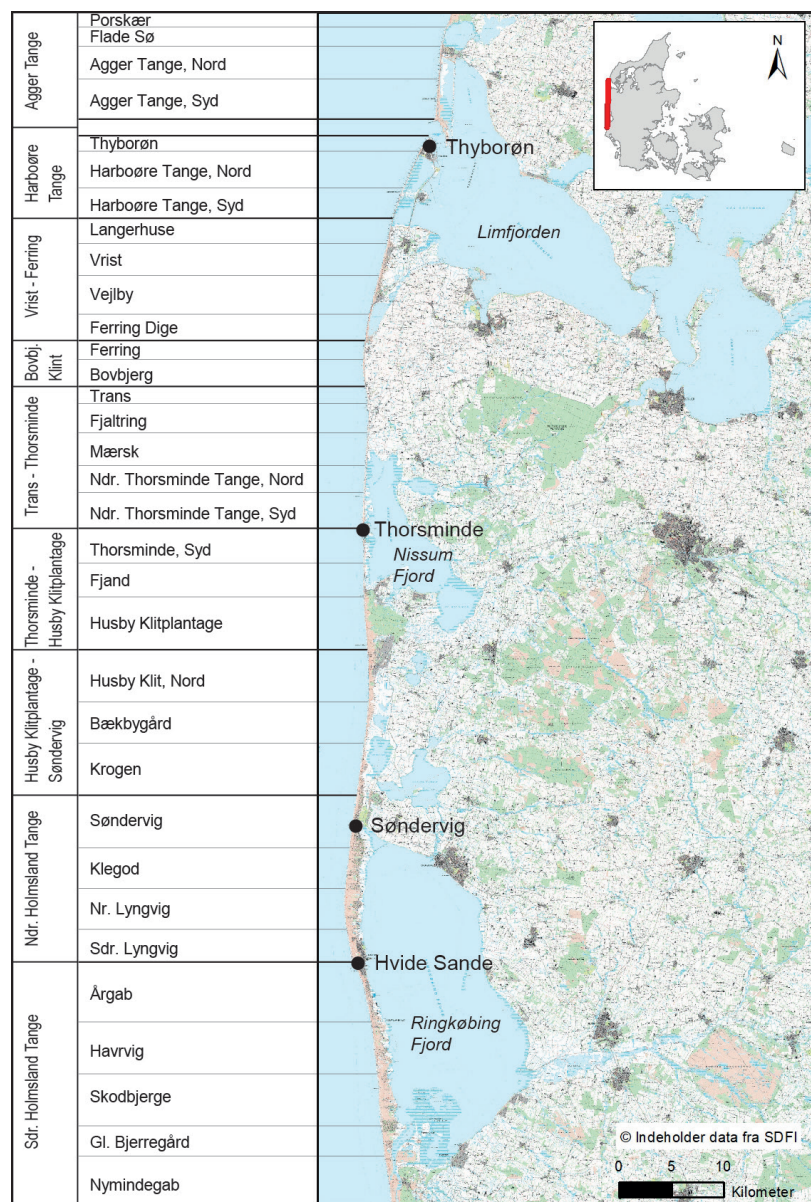
Tabel 2.1 Udgiften opdelt på aftalens parter. Prisniveau 2026

Med denne udgiftsramme vil det være muligt at standse kysttilbagerykningen på de 80 km af den 112 km lange strækning, hvor der er risiko for huse og infrastruktur. Den anvendte kystbeskyttelsesmetode vil være kystfodring. Der vil blive udført både strandfodring, hvor sandet pumpes ind på stranden gennem en rørledning, og kystnær fodring, hvor sandet placeres inden for 6 m dybde.

Den samlede fodringsmængde forventes at blive 3,8 mio. m³/år. Det er 34 % mere end den teoretiske mængde, der skal til for at holde kysten. Med dette sikkerhedstillæg er der stor sandsynlighed for, at kysttilbagerykningen vil kunne standses, selv om bølgepåvirkningerne skulle være hårdere end de gennemsnitlige forhold.

3. Beskrivelse af Fællesaftalen

Den 112 km lange strækning på Vestkysten mellem Lodbjerg og Nymindegab må betegnes som den mest sårbare del af Vestkysten nord for Horns Rev. Kombinationen af en stor naturlig kysttilbagevæknings-hastighed, relativt høje vandstande under storm, en smal klitzone og et lavt bagland på store dele af strækningen gør, at risikoen for nedstyrtning af huse eller gennembrud af klitrækken med oversvømmelse til følge er betydelig, hvis der ikke gennemføres kystbeskyttelsesarbejder. Alle-rede i slutningen af 1800-tallet blev de første kystbeskyttelsesarbejder udført i form af bygningen af hørde mellem Bovbjerg og Thyborøn. Lige siden er der løbende udført kystbeskyttelse på stræk-ningen i form af faste konstruktioner, diger og de seneste ca. 40 år især kystfodring.

Figur 3.1 Oversigtskort med hoved- og delstrækninger

Den 24. november 1981 ramte en meget voldsom storm Vestkysten. Især på den nordlige del af strækningen Lodbjerg-Nyminddegab var skaderne omfattende med brud på klit og diger flere steder og skrænttilbagerykning på 5-15 m. Stormen førte til en generel erkendelse af, at det var nødvendigt at intensivere kystbeskyttelsesindsatsen på strækningen.

Siden 1983 har kystbeskyttelsesindsatsen på strækningen derfor været fastlagt på grundlag af femårige Fællesaftaler mellem staten, det tidligere Ringkøbing Amt og amtets fem vestkystkommuner. Den 1. januar 2007 overgik aftalen til staten og de tre nye kommuner Lemvig, Holstebro og Ringkøbing-Skjern med totalt set uændret økonomisk grundlag. I aftalen for 2009-13 er Thisted Kommune også kommet med. Det er sket fra 2010.

Udgangspunktet for aftalerne har været Kystdirektoratets kysttekniske rapporter. Her beskrives kystens hidtidige udvikling i form af tilbagerykningshastigheder for de forskellige delstrækninger, og risikoen for gennembrud under storm vurderes. På baggrund heraf har der været opstillet forslag til den fremtidige kystbeskyttelsesindsats med tilhørende økonomiske overslag.

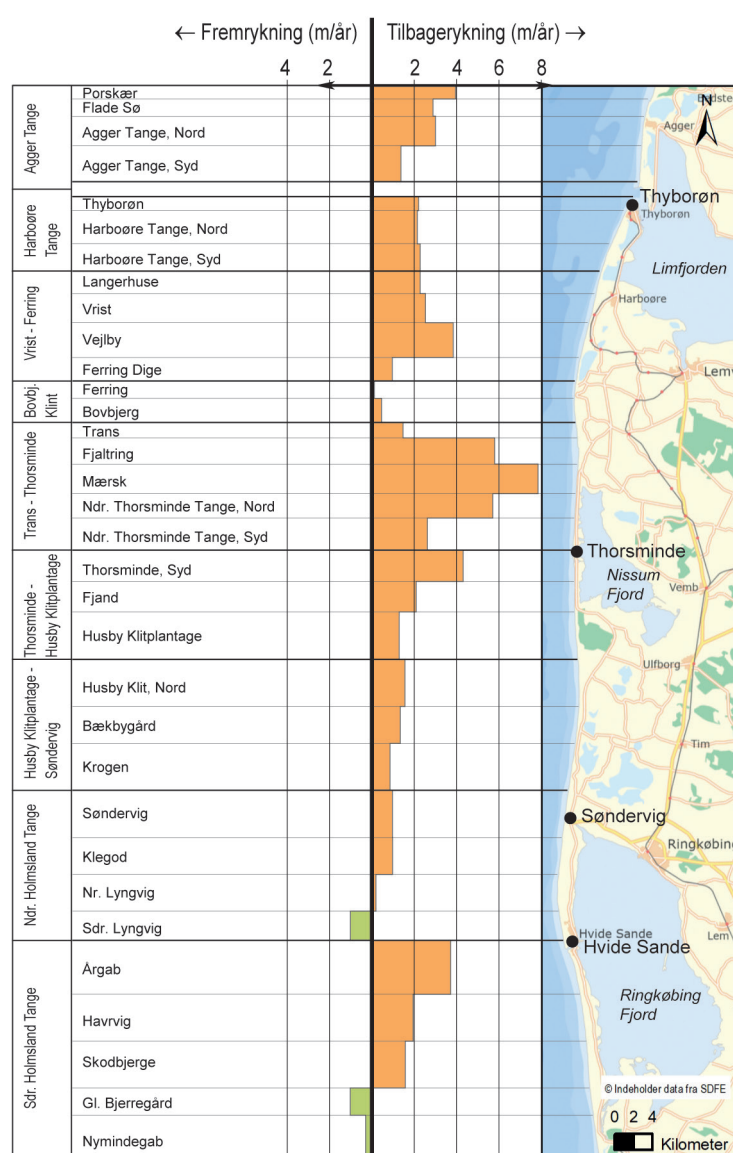
Fællesaftalerne har været økonomiske rammeaftaler, hvor Kystdirektoratet i de årlige handlingsplaner har fastlagt indsatsen i detaljer. De senere år har der omkring årsskiftet været afholdt et møde med kommunerne, hvor kystens tilstand er blevet evalueret, og den fremtidige indsats i aftaleperioden drøftet.

4. Kysten og de kysttekniske udfordringer

Kyststrækningen mellem Lodbjerg og Nyminddegab - i det følgende Vestkysten - er på næsten hele strækningen en tilbagerykningsskyst. Bølgerne eroderer i kystprofilen fra klittop til stor dybde, og den bølgegenererede strøm mellem yderste revle og stranden fører det eroderede sand på langs ad kysten ud af området eller ind gennem Thyborøn Kanal.

På fig. 4.1 er den gennemsnitlige årlige kysttilbagerykning vist, som den ville være uden den årlige kystbeskyttelsesindsats på strækningen. Man ser, at på en strækning nord for Thorsminde ville kysten rykke tilbage med 6-8 m om året, mens tilbagerykningen ville ligge på 1-4 m om året på størstedelen af den øvrige strækning.

Orange: Beregnet årlig kysttilbagerykning uden fodring

Grøn: Beregnet årlig kystfremrykning uden fodring

Fig. 4.1 Den gennemsnitlige årlige kysttilbagerykning uden en årlig kystbeskyttelsesindsats

På fig. 4.2 er højdeforholdene i baglandet vist. Det fremgår, at der er store lavtliggende områder, og at højvandsbarrieren mod Vesterhavet de fleste steder er smal. Der er derfor en potentiel risiko for gennembrud af denne barriere under storm med oversvømmelse af de lave områder til følge.

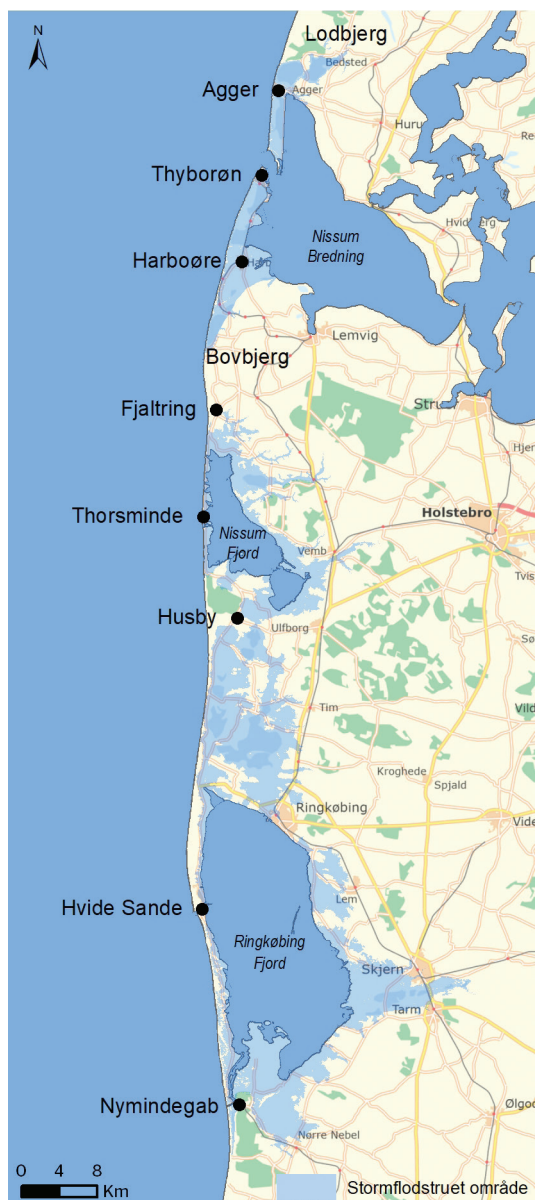

Fig. 4.2 Lavtliggende områder langs Vestkysten

Vestkysten fra Lodbjerg til Nymindegab er således karakteriseret ved en betydelig naturlig årlig kysttilbagerykning. Samtidig er store dele af baglandet lavt beliggende bag forholdsvis smalle klitbarrierer. Kysttilbagerykningen vil true de yderst beliggende ejendomme og den tilhørende infrastruktur. Med mellemrum vil der endvidere under storm kunne ske gennembrud af klitbarrieren med oversvømmelse af store landområder og skader på ejendomme og afgrøder til følge. Det er disse kendsgerninger, der udgør den kysttekniske udfordring på strækningen. Med den gennemførte løbende kystbeskyttelsesindsats har det imidlertid været muligt at reducere risikoen for disse skader til et acceptabelt niveau.

5. Indsatsen i perioden 2026-29

5.1 Den økonomiske ramme og udgiftsfordelingen mellem staten og kommunerne

Statens bidrag til Fællesaftalen for 2026-29 er lagt fast på 291,5 mio. kr./år i prisniveau 2026. På grundlag af forhandlinger med kommunerne er kommunernes medfinansieringsgrad aftalt til 10 % af den samlede økonomiske ramme for aftalen. Det betyder et kommunalt bidrag på 32,4 mio. kr./år. Den samlede udgiftsfordeling fremgår af tabel 5.1.

Fællesaftale 2026-29	Mio. kr./år
Staten	291,5
Thisted, Lemvig, Holstebro og Ringkøbing-Skjern kommuner	32,4
Årlig udgift	323,9

Tabel 5.1 Udgiften opdelt på aftalens parter. Prisniveau 2026

5.2 Fordelingen af udgifterne på aktiviteter

Hovedindsatsen på strækningen udgøres af kystfodring. Kystfodring betyder, at der indvindes sand i udlagte indvindingsområder på 22-24 m vanddybde, og dette sand pumpes ind på stranden eller placeres i kystprofilen inden for 6 m dybde. Når sandet pumpes helt ind på stranden, taler man om strandfodring, medens fodring inden for 6 m dybde betegnes kystnær fodring. Fodringsandet erstatter det sand, der eroderes af bølger og strøm, og dermed bliver det muligt at standse kysttilbagerykningen.

Da der skal udlægges en indpumpningsledning for at kunne udføre strandfodring, er strandfodring dyrere end kystnær fodring. På grundlag af en række forsøg med fodring bl.a. i EU-regi, som Kystdirektoratet har gennemført, har det vist sig, at det er tilstrækkeligt at udføre ca. 40 % af den samlede fodring som strandfodring. 60 % af fodringen kan altså udføres som kystnær fodring. Det vil være denne fordeling mellem fodringsformerne, som Kystdirektoratet tilstræber.

Udover til kystfodring er det nødvendigt at afsætte beløb til en række andre aktiviteter. En af disse aktiviteter er løbende strand- og klitpleje. Strandplejen omfatter fjernelse af vraggods inden fodring samt almindelig renholdelse af stranden, mens klitplejen omfatter faskinsætning og hjælmeplantning med henblik på at kontrollere og dæmpe sandflugten. Det vurderes, at udgiften til strand- og klitpleje er 3,4 mio. kr. om året.

Konstruktionerne på strækningen er en del af den samlede kystbeskyttelse. Vedligeholdelsen af skråningsbeskyttelse, bølgebrydere og høfder er derfor en naturlig del af Fællesaftalen, og det vurderes, at det er nødvendigt at afsætte 4,2 mio. kr. pr. år til vedligeholdelse af disse faste værker.

Der afsættes endvidere 3 mio. kr. pr. år til undersøgelser i forbindelse med indhentning af tilladelser til nye sandindvindingsområder.

Siden 1999 har der under Fællesaftalen været medtaget et beløb til dækning af Kystdirektoratets projekterings-, tilsyns- og opfølgingsomkostninger. For den nye aftaleperiode er dette beløb aftalt til 19,3 mio. kr./år.

Dermed bliver der 294 mio. kr./år tilbage til kystfodring. I tabel 5.2 er udgifterne anført opdelt på de forskellige aktiviteter.

Fællesaftalen for 2026-29		Mio. kr./år
Kystfodring		294,0
Strand- og klitpleje		3,4
Vedligeholdelse af faste værker		4,2
Diverse undersøgelser		3,0
Kystdirektoratets projekterings-, tilsyns- og opfølgningssomkostninger		19,3
Årlig totaludgift i perioden 2026-29		323,9

Tabel 5.2 Fællesaftalens udgifter opdelt på hovedposter for perioden 2026-29. Prisniveau 2026

5.3 Målsætning for kystudviklingen

Med Fællesaftalens udgiftsramme vil det være muligt at standse kysttilbagerykningen på de delstrækninger, hvor der er risiko for huse og infrastruktur. Endvidere vil det være muligt at forøge denne mængde med et sikkerhedstillæg, så målsætningen om standsning af kysttilbagerykningen også vil kunne opfyldes de år, hvor bølgepåvirkningerne og dermed kysttilbagerykningen ligger over gennemsnittet.

Den årlige kysttilbagerykning uden en løbende kystbeskyttelsesindsats er vist med orange og grøn farve på fig. 5.1. På delstrækningerne med en mørkeblå markering er målsætningen for aftaleperioden 2026-29 at standse kysttilbagerykningen. Der er målsætning om standsning af tilbagerykningen på ca. 80 km af strækningen. Det er den samme målsætning, som har været gældende i perioden 2020-2025.

Det fremgår, at der er ni delstrækninger, hvor det accepteres, at kystudviklingen foregår naturligt. På disse strækninger vil den naturlige kystudvikling ikke inden for den nye aftaleperiode medføre erosions- eller oversvømmelsesrisiko for huse og infrastruktur.

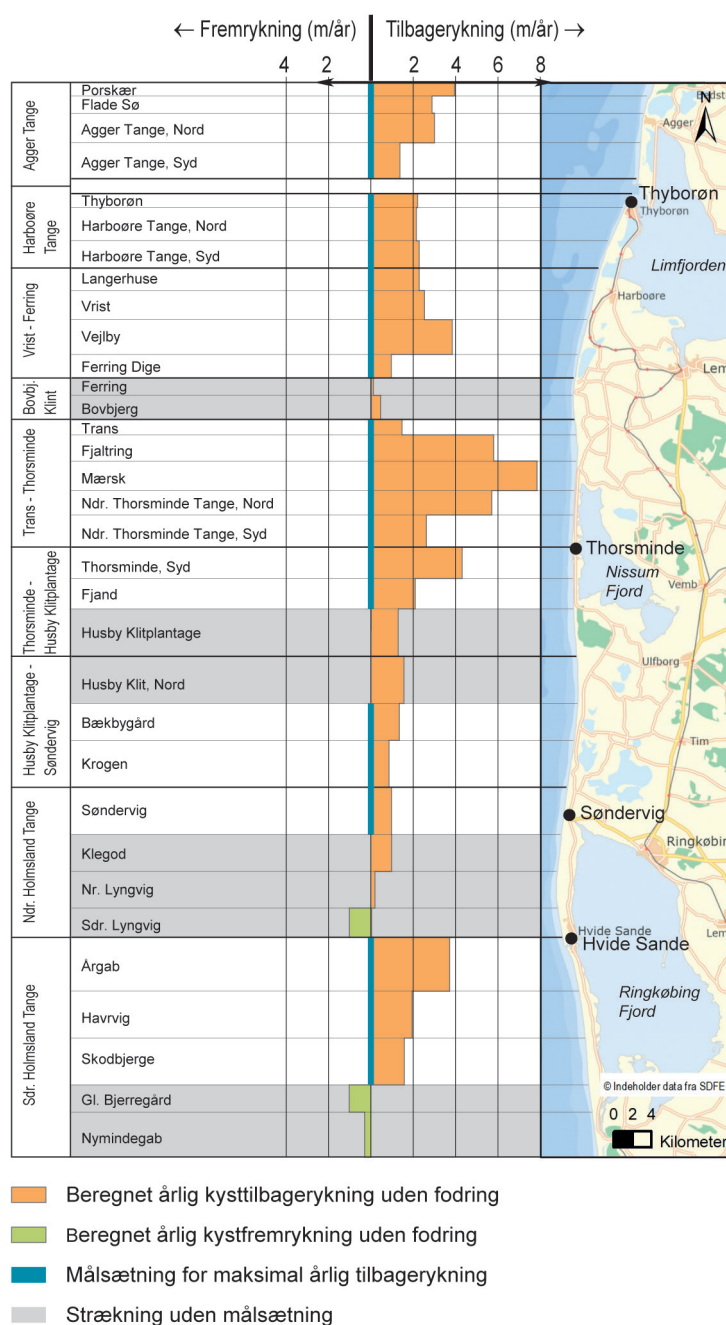

Fig. 5.1 Målsætning for kystudviklingen i aftaleperioden 2026-29

Målsætningen om at standse kysttilbagerykningen på en række delstrækninger er knyttet til den indre del af kystprofilen dvs. profilet mellem klitkant og 6 m dybde. Fastlæggelsen af størrelsen af den kystfodring, der er nødvendig for at kunne opfylde målsætningen, tager udgangspunkt i den naturlige erosion i den samme del af profilet i tyveårsperioden 1977-96. Denne fodringsmængde betegnes grundmængden.

Effekten af at fastholde den indre del af kystprofilen inden for 6 m dybde er, at tilbagerykningen også reduceres mellem 6 m dybde og 8-10 m dybde. Kystdirektoratet har beregnet, at fodringsmængden skal være ca. 13 % større end grundmængden, for at der tages hensyn til dette forhold.

Udover dette tillæg skal der også gives et tillæg for virkningen af den forstejling af kystprofilerne, der er sket siden medio perioden 1977-96, som ligger til grund for grundmængden. Forstejlingen sker, fordi standsningen af tilbagerykningen kun omfatter den indre del af profilet, mens dybderne uden for 10 m rykker uændret tilbage. Havspejlsstigningen medvirker også til ændring af profilhældningen.

Det teoretiske fodringsbehov kan opgøres, som det fremgår af tabel 5.3.

Teoretisk fodringsmængde	Mio. m ³ /år
Grundmængde på baggrund af perioden 1977-96	2,34
13 % tillæg for tab til profilet uden for 6 m dybde	0,30
Tillæg for profilforstejling/klimaændring - 6,9 % fra 1986 til 2027	0,18
Teoretisk fodringbehov	2,83

Tabel 5.3 Fastlæggelse af teoretisk fodringsbehov

5.4 Enhedspriser og fodringsmængder

De enhedspriser, der er anvendt i udgiftsoverslaget, er fastlagt på grundlag af en analyse af de priser, som Kystdirektoratet har betalt for fodringssand i 2025. Til de priser er der lagt 15 % for at komme frem til priserne i 2026. De 15 % er Kystdirektoratets bedste skøn.

I tabel 5.4 er fodringsmængder og enhedspriser på de enkelte hovedstrækninger svarende til bevillingens 294,0 mio. kr./år anført. For dette beløb kan der udføres 1.516.000 m³ strandfodring og 2.274.000 m³ kystnær fodring pr. år. Den samlede fodringsmængde er 3.790.000 m³/år.

Denne fodringsmængde er 34 % større end det teoretiske fodringsbehov, der fremgår af tabel 5.3. Det betyder, at sikkerhedstillægget er 34 %.

Hovedstrækning	Strandfodring		Kystnær fodring		Udgift kr./år
	m ³	kr./m ³	m ³	kr./m ³	
Agger Tange	142.000	105,00	213.000	70,00	29.820.000
Harboøre Tange	119.000	80,00	180.000	60,00	20.320.000
Vrist - Ferring	220.000	80,00	330.000	60,00	37.400.000
Bovbjerg Klint					
Trans - Thorsminde	301.000	75,00	451.000	55,00	47.380.000
Thorsminde - Husby Klitplantage	118.000	95,00	176.000	75,00	24.410.000
Husby Klitplantage - Søndervig	110.000	75,00	164.000	55,00	17.270.000
Ndr. Holmsland Tange	56.000	70,00	84.000	50,00	8.120.000
Sdr. Holmsland Tange	450.000	100,00	676.000	95,00	109.220.000
I alt	1.516.000		2.274.000		293.940.000

Tabel 5.4 Udgiftsoverslag for fodringsprogrammet i prisniveau 2026

Kystdirektoratet
Højbovej 1
7620 Lemvig
www.kyst.dk